

1. Al·legacions que implica l'anàlisi de l'Informe

Davant de l'informe de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua sobre l'accent de *ValEncia* (aprovat el dia 27 de febrer del 2026), al·legacions proposades a partir de l'anàlisi de l'informe (capítol 7 d'este llibre). Cada al·legació té al final la font del llibre.

L'informe dit ha sigut elaborat com a resposta al treball *Estudi sobre la e de Valencia* (Saragossà 2025c), base exigida per l'article 7.1 del Decret 69/2017 per a que l'ajuntament demanara que el nom *ValEncia* tinga la *e* que pronuncien totes les poblacions valencianes, des de Vinaròs a Crevillent. Les referències als tres treballs seran com a Informe (de l'Acadèmia del 2026), com a Estudi (sobre la *e* de *ValEncia*, 2025), i com a Font (de les al·legacions, 2026).

Les al·legacions estan distribuïdes en les mateixes parts que conté l'anàlisi de l'Informe: al·legacions sobre la pronunciació de *ValEncia* (§1.1), sobre l'accent (§1.2), sobre els criteris dels noms de poblacions (§1.3), i sobre temes socials (§1.4). Al final de cada al·legació, està indicada la part de la Font que la fonamenta («Font: §...»). Les referències a l'Informe són directes (no a través de la reproducció en el capítol 6). Per tant, la primera secció de l'Informe («Antecedents») serà §1 (no §6.1).

1.1 Al·legacions sobre la pronunciació de *ValEncia*

1.1.1 Al·legació 1. Una petició improcedent

L'Informe afirma («Qüestions prèvies», §2.2) que l'Estudi no hauria d'haver tractat l'evolució de les vocals *e* tancada (*é*) i *e* oberta (*è*), i que s'hauria d'haver «circumscrit estrictament a l'anàlisi» de *ValEncia*.

No obstant, ni la realitat ni la ciència estan formades per factors aïllats. En el cas de *ValEncia*, hi ha un fet que obliga a tractar les vocals *é* i *è*. Sanchis Guarner (1950: §45-§46) constata que la distribució de les vocals *e* tancada i *e* oberta en valencià no és la de les altres llengües romàniques. En valencià, l'aparició d'eixes vocals depén, d'una manera molt predominant, de les estructures sil·làbiques que els valencians hem creat al llarg de la història, i que el gramàtic s'esforça per descriure (14 per a *é*, i 7 per a *è*). Per tant, l'aparició de les vocals *é* i *è* no depén del llatí, de «l'etimologia». A causa d'eixe fet, el gramàtic valencià criticava que «molts filòlegs consideren que la *è* oberta valenciana procedix de paraules llatines amb *ĕ* breu».

Eixe panorama comporta que la pronunciació de *ValEncia* no dependrà de «l'etimologia» (del fet que, en llatí, tinguera una *e* anomenada breu). La pronunciació històrica de *ValEncia* serà una conseqüència de l'evolució que les vocals *e* tancada i *e* oberta han tingut en valencià al llarg de la història.

Al cap de trenta anys, Gulsoy (1981) exposà la primera causa que justifica la particularitat del valencià que havia descrit Sanchis Guarner en el conjunt de les llengües

romàniques. En el segle XI, les paraules que tenien una *e* oberta la varen tancar, excepte 38 paraules (que especifica quines són). Això significa que la pronunciació valenciana medieval era *València*.

Si no considerem les dos aportacions dites (Sanchis Guarner 1950, i Gulsoy 1981), és possible fer esta afirmació: com *ValEntia* tenia una *e* breu en llatí i a una *e* breu correspon una *e* oberta, *ValEntia* hauria de tindre en valencià una *e* oberta; per tant, hauria de ser *València*. En la conclusió 2 de l'Informe, apareix eixa concepció; també en unes declaracions del 2026 d'un exmembre de l'Acadèmia (catedràtic jubilat del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant). Convé insistir que eixes afirmacions no consideren ni les particularitats del valencià (Sanchis Guarner) ni l'evolució històrica (Gulsoy). L'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (2002) no considera tampoc les aportacions de Sanchis Guarner i de Gulsoy.

Font: §7.2.1.

1.1.2 Al·legació 2. Una contradicció de l'Informe

Partint de Gulsoy (1981), l'Informe diu que «la *e* breu tònica del llatí clàssic, convertida en *e* oberta en llatí vulgar, va experimentar un tancament generalitzat en *e* tancada» («Etimologia», §4). Eixa actuació està en contradicció amb l'afirmació de l'al·legació 1 (l'estudi de *Valencia* no hauria de considerar les vocals *e* tancada i *e* oberta).

Font: §7.2.2.

1.1.3 Al·legació 3. Una descripció inadequada del valencià, i no donar una informació útil

El document oficial de l'Acadèmia fa esta descripció: «[La *e*] només es va mantindre oberta en cinc contextos, considerats obridors, com els que presenten les paraules *t[é]rra*, *c[é]l*, *c[é]rt*, *div[é]ndres* i *d[é]u*» (§4). De les cinc terminacions de l'Informe, dos no són adequades. Sanchis Guarner (1950: §45-§46) posa la terminació *-endre* en la *e* tancada perquè predominen molt les paraules que tenen eixa vocal. En les 45 paraules que s'acaben en *-endre*, hi han molts verbs que tenen una *e* tancada (en tota la flexió): *vendre, defendre, ofendre, dependre, encendre; entendre, estendre, atendre...; prendre, aprendre, comprendre...* En canvi, les paraules que tenen una *e* oberta en són poques: *gendre, divendres, tendre; cendra*. Similarment, el gramàtic valencià posa les paraules que s'acaben en *-eu* en la *e* tancada perquè en constata 15, contra quatre en *-èu*. La causa de l'error podria ser atribuir al valencià la realitat del català oriental, que pronuncia amb *è* una bona part de les paraules citades (*vendre, ofendre, dependre, prendre, aprendre...*).

La descripció inadequada del valencià va unida a no donar una informació útil de Gulsoy: després del tancament de la *e* oberta, només queden 38 paraules amb *e* tancada. Això comença a justificar l'afirmació de Sanchis Guarner: en valencià, *é* i *è* no depenen de «l'etimologia», sinó de les estructures sil·làbiques que els valencians hem creat al llarg de la història.

Font: §7.2.2.

1.1.4 Al·legació 4. L'Informe actua com si Gulsoy i l'Estudi no hagueren fet aportacions a la cronologia

La cronologia és necessària en les evolucions. L'article de Gulsoy en comporta dos (en els segles XI-XIV: *è* > *é*, excepte 38 paraules; després de 1400, augmenta la *è*; cal indagar per a deduir en quins períodes paraules o terminacions concretes incrementen la *è*). L'Estudi fa dos aportacions, una sobre *{téla > tèla}*, i l'altra (basant-se en Casanova i en Colomina) sobre *{-ència > -ència}*. Eixa evolució (important per a estudiar la *e* de *ValEncia*) seria recent (començaria entre 1850 i 1900).

El document oficial de l'Acadèmia té l'obligació de dir si la deducció de les cronologies dites és coherent o incoherent; i, si és coherent, deu assumir-ho i aplicar-ho. En canvi, actua com si les aportacions dites no existiren. Sobre l'evolució *{-ència > -ència}* només diu que «originàriament» era *prudència*, i «més tardanament» *prudència* (Informe, §4). En la ciència, u no pot actuar callant davant de les aportacions, i més quan són fonamentals per a l'objecte d'estudi (la *e* de *ValEncia*).

Font: §7.2.2.

1.1.5 Al·legació 5. L'Informe canvia paraules de l'Estudi. El valencià com a part del català

El document oficial de l'Acadèmia (§4.3) afirma que l'Estudi hauria dit que «la forma *València* és la que correspon naturalment a tot el català occidental», i reproduïx un fragment per a demostrar-ho. Però la citació no conté eixa afirmació (ni eixa idea). A més, si el document oficial de l'Acadèmia haguera transcrit les dos línies immediatament anteriors («En definitiva, la vocal que diem ara els valencians, *València*, és la que diria Jaume I quan creà el *Regne de ValEncia*») hauria vist que l'Estudi parla del valencià, no de «tot el català occidental».

Cal dir que el treball en que s'ha fonamentat l'ajuntament no usa mai l'expressió «català occidental» com a concepte que contindria el valencià. Per a eixe llibre, «el català occidental» és *el català occidental* (part occidental de Catalunya), i mai «català occidental + valencià». És inaudit que un escrit oficial de l'Acadèmia practique una terminologia que comporta que el valencià seria una part del català (per molt que la practiquen els «Departaments de Filologia Catalana» de les Universitats de ValEncia i d'Alacant): «la llengua catalana» tindria dos parts, «el català occidental» (català occidental + valencià) i «el català oriental» (català oriental + balear).

Font: §7.2.3.

1.1.6 Al·legació 6. «Contradicció metodològica»; motiu: vore en l'Estudi una operació que no fa

L'Informe (§4.3) exposa que l'Estudi usaria a Gulsoy (1981) «com a fonament explicatiu de [...] la forma actual del nom *València*». Però no indica quina part de l'Estudi faria eixa operació. En realitat, ni la fa ni la pot fer. Gulsoy (tancament de la *e* oberta en els segles XI-XIV) permet deduir que, en eixos segles, era *València*; però no permet deduir res sobre el període posterior.

L'atribució dita va unida a actuar com si l'Estudi no exposara quina causa manté *València* després de passar de *-ència* a *-ència* (apareixerà en l'al·legació següent, la 7).

Seguim trobant que la lectura de l'Estudi que han fet els redactors del document oficial de l'Acadèmia és poc objectiva, encara que tenim entre mans un símbol del poble valencià: el nom que origina la seua llengua pròpia i el seu territori (i el nom d'ell mateix).

Un detall: el contingut de «§4.3: Sobre les aportacions del filòleg Joseph Gulsoy» no diu res sobre les aportacions de Gulsoy per a comprendre l'evolució del valencià, del català i del balear.

Font: §7.2.4.

1.1.7 Al·legació 7. L'Informe assigna a l'Estudi una idea que no té (i no diu la que té)

El document oficial de l'Acadèmia (§5) retrau a l'Estudi que diria que pronunciar *València* o *València* derivaria de ser de «la varietat oriental o occidental», i que eixa concepció no seria certa. Per a demostrar-ho, recorre a dos citacions. No obstant, els fragments que reproduïx expressen temes diferents del que l'Informe atribueix a l'Estudi.

Alhora que el document oficial de l'Acadèmia veu en l'Estudi idees que no té, no diu la que té. La proposta de l'Estudi (§5.3) argumenta que els topònims són part de la identitat dels seus habitants, de manera que poden discrepar dels noms comuns: el nom *pòble* té ò, però els habitants de totes *les Pòbles* diuen ó. Similarment, les paraules agudes acabades en *-e* tenen una *e* tancada (*el seu alé, café, terraplé...*); però els habitants de *Novetlè* diuen è. En canvi, els valencians que no tenen relació amb *Pòbles* o amb *Novetlè* diuen eixos topònims com *pòble* i com *alé* (*la Pòbla Llarga, Novetlé*). Similarment, els valencians que han canviat *prudència* per *prudència* mantenen *València*. Per contra, *València* no forma part de la identitat dels balears ni dels catalans; per tant, és comprensible que actuen com els valencians no vinculats a *Pòbles* ni a *Novetlè*: si diuen *prudència*, també *València*.

Quan l'Informe arriba a «Sobre el conservadorisme dels topònims» (§5.1), torna a no exposar la proposta de l'Estudi.

El fet de vore idees que les citacions no expressen reforça la sospita de l'al·legació 6: els redactors del document oficial de l'Acadèmia han fet una lectura poc objectiva de l'Estudi.

Per una altra banda, dir que l'Estudi vincularia *València* i *València* a «la varietat oriental i occidental» no és una assignació nova: ja l'hem vista en l'al·legació 5. En canvi, l'Informe la presenta com si fora una deficiència nova de l'Estudi.

Font: §7.2.5.

1.1.8 Al·legació 8. En qué coincidixen *l'Énova*, *Dénia* i *València*

El document oficial de l'Acadèmia (§4.1) afirma que l'Estudi, «sempre» que parlaria de *l'Énova*, *Dénia*, seria per a dir que la *e* tancada d'eixos topònims seria motiu per a proposar *València*. No obstant, la descripció de les aparicions d'eixos noms propis en l'Estudi mostra que l'afirmació no és certa.

Per una altra banda, l'Informe assegura que els noms *Dénia* i *l'Énova* no es podrien relacionar amb *València* perquè «l'etimologia» seria diferent. El document oficial de l'Acadèmia torna a no considerar que, des de Sanchis Guarner (1950: §45-§46), sabem que «l'etimologia» no és pertinent en valencià per a la distribució de la *e* tancada i de la *e* oberta, ja que depèn de les estructures sil·làbiques que el valencià ha creat (i de factors particulars dels noms propis: *la Pòbla*, *Novetlè*: *València*).

L'Informe no considera els dos fets crucials: si la forma oficial és *l'Énova* i *Dénia*, no és per «l'etimologia», sinó en primer lloc perquè els seus habitants ho pronuncien d'eixa manera; i, en segon lloc, perquè és la pronunciació històrica. En eixos dos factors (pronunciació actual i pronunciació històrica), *l'Énova* i *Dénia* estan en la mateixa situació que *València*. Per tant, es poden relacionar amb *València*, contra l'afirmació del document oficial de l'Acadèmia.

Font: §7.2.7.

1.1.9 Al·legació 9. Finalitat que Carbonell no diu, i no exposar la que diu. *Balénsia*

Ovidi Carbonell (Universitat de Salamanca) comunicà a Abelard Saragossà, en el 2025, que aportaria una investigació per a complementar la seua. La causa és que el treball de Saragossà només tracta l'evolució de VALENTIA entre els cristians, i el de Carbonell és entre els àrabs valencians.

Igual que l'àrab valencià transformà *sàquiya* en *séquia*, *sàniya* en *sénia*, i *Dàniya* en *Dénia*, també canvià *Balànsiya* en *Balénsia*: és la mateixa evolució fonètica. Per tant, la pronunciació dels conquistadors (*València*) i la dels conquistats (*Balénsia*) coincidien essencialment (i, en les dos divergències, prevalgué la forma dels conquistadors: la *v* i la *c* de *València* contra la *b* i la *s* de *Balénsia*).

L'Informe qüestiona eixa aportació dient que podia ser *Balència* per la *l* (com ara en *Elx*, *Benimeli*). Però resulta que la *l* obri la *e* quan va després (*mel*, *candela*); davant, no obri la *e* (*boleta*, *col·lega*, *capçalera*...). En segon lloc, *Elx* té è per la mateixa raó que *empèl*, *excèls* (similar a *pèrxa*); *Benimeli* té è per dos raons unides: per *prèmi* i i per *-èli* (*aracèli*, *mèlis*). En tercer lloc, l'Informe no considera les evolucions {*sàniya* > *sénia*}, {*sàquiya* > *séquia*} i {*Dàniya* > *Dénia*}, idèntiques a {*Balànsiya* > *Balència*}. La conclusió és que el qüestionament que fa de Carbonell el document oficial de l'Acadèmia no té fonament, sinó errors i una absència (no considerar que *Balànsiya* és com *sàquiya*, *sàniya* i *Dàniya*).

A més de les anomalies en l'argumentació fonètica, l'Informe atribuïx al treball de Carbonell una finalitat que no té: la pronunciació dels àrabs valencians passaria als invasors («resulta improbable pensar que els parlants àrabs comunicaren la pronunciació del topònim als colons catalans i aragonesos, i que estos l'adoptaren»). Com a suport, transcriu una bona part del resum del treball de Carbonell (sis línies), però no les que precedixen la seua citació: «Este article proposa una hipòtesi complementària a l'explicació fonètica tradicional sobre la pronunciació tancada de la vocal tònica en el topònim *València*, contrària a la grafia normativa *València* (2016-2025)». La mateixa *complementarietat* amb el treball de Saragossà apareix en el títol de l'article: «*València* com a exònim. Una hipòtesi aràbiga-romànica complementària per a l'origen de la pronunciació del nom del Cap i Casal valencià».

Estem, una altra volta, davant d'una actuació recurrent del document oficial de l'Acadèmia: atribuir a un escrit una cosa que no diu, i no exposar la que diu.

Font: §7.2.8.

1.1.10 Al·legació 10. Presentar la història valenciana com no és

Les anomalies metodològiques descrites en les al·legacions anteriors, més el fet de substituir les aportacions cronològiques de Gulsoy i de l'Estudi per una dualitat vaga («originàriament / més tardanament»), eixe conjunt fa presentar la història valenciana com no és.

El canvi {*-ència* > *-ència*} deu ser recent: començat entre 1850-1900 en valencià (també deu ser recent en el català occidental; probablement un poc anterior en el català oriental). En valencià, *ValEncia* sempre ha sigut *València*, de l'origen a l'actualitat. En català i en balear, la variació *València* > *València* deu ser de mitjan segle XX en català occidental; en balear i en català oriental, un poc anterior.

No obstant, l'Informe (§4) insinua que el canvi {*-ència* > *-ència*} i *València* serien formes històriques.

Font: §7.3.1.

1.1.11 Al·legació 11. El camí de l'Informe ¿va contra el valencià i contra la Llei de Creació de l'Acadèmia?

La segona conclusió de l'Informe no té en compte la proposta de l'Estudi (descrita en l'al·legació 7). El fet de no considerar la incidència que la identitat pot tindre en topònims (*la Pòbla Llarga, Novetlè*) li permet dir que, si el sufix derivatiu *-ència* té è, per «coherència interna» també n'hauria de tindre *València*. És com si diguérem que els habitants de *les Pòbles* no haurien vist que el nom *pòble* té ò, perquè si ho hagueren vist no dirien *El meu pòble és la Pòbla Llarga*, sinó que, per «coherència interna», dirien *El meu pòble és la Pòbla Llarga*. Similarment, els habitants de *Novetlè* no haurien vist que, en valencià, és *alé, café*, etc., de manera que, per «coherència interna», haurien de dir *Novetlé*.

És com si, per a fer prevaldre *València* sobre *Valéncia*, a més d'incórrer en anomalies metodològiques (al·legacions 1-9) i presentar la història valenciana com no és (al·legació 10), l'Informe ens tractara als valencians com a poc intel·ligents. En canvi, els balears i els catalans que diuen *València* ho serien més, ja que haurien vist «la coherència interna» entre *prudència* i *València*. I tot sense considerar ni dir què falla en la proposta simple i comprovable de l'Estudi (la identitat pot fer que un topònim actue d'una forma diferent als noms comuns, *pòble* però *les Pòbles*, *alé* però *Novetlè*, *prudència* però *València*).

Ens podríem preguntar si el camí del document oficial de l'Acadèmia va contra la integritat del valencià i dels valencians, i també contra la Llei de Creació de l'Acadèmia, que li demana «defendre l'entitat del valencià».

Font: §7.3.3.

1.2 Al·legacions sobre l'accent de València

1.2.1 Al·legació 12. Factors de 1707-1939 que l'Informe no considera

A pesar de la importància social que té, no s'han arreplegat d'una manera ordenada i argumentada constatacions de quina vocal tònica hem escrit els valencians en *València*. Eixa absència facilita que, exposant dades empíriques parcials, u supedite la realitat a la seua ideologia.

Durant l'existència del Regne de València (1238-1707), no hi havia accentuació; però, a partir del segle XVIII, existix. L'Estudi indica que, en la p. 343 del seu diccionari (1764), Carles Ros representa una *e* tancada en *València*. Eixa actuació no sorprén: si els valencians pronunciàvem una *e* tancada, era natural representar eixa vocal. La RACV assenyala que representen *València* amb una *e* tancada Llombart, Nebot, Martí Gadea i Fullana (1887-1915).

L'Estudi observa que el Noucentisme català (Barnils 1915, Aramon 1931) pressiona per a que els autors valencians seguixquen els «cànons» del model català (que contenia «València»). En 1918, Ortín mostra que admira l'elitisme del Noucentisme, seguix el seu model (*ordre, mitjançant, il·lustre, finali-tzar, feina*), i s'aparta dels predecessors:

«*València*». En 1932, les Normes d'Ortografia de Castelló miren cap al model català en el lèxic que usa, en la descripció del valencià, i en l'accentuació, ja que segueix la catalana: *ofèn, sèquia*. Per tant, és normal que també aplique el model català a *ValEncia: València*. El *Vocabulari Ortogràfic Valencià* que acompanyava aquelles normes seguia l'accentuació i les grafies de l'Institut d'Estudis Catalans (*acetilè, anglès, sèquia...*, i inclús *Dènia*).

Però, contra eixa pressió, l'Estudi exposa una dotzena d'exemples de *València* entre 1929 i 1939, alguns d'autors importants (Lluís Lucia, Enric Duran i Tortajada, Manuel Sanchis Guarner, Eduard Martínez Ferrando; en la Font, també n'hi han de dos d'alcaldes de ValEncia).

L'informe de l'Acadèmia del 2016 no considera cap d'eixos factors, cosa que l'Estudi indica. No obstant, l'informe del 2026 (§6) no té en compte l'anàlisi del document del 2016, i repetix actuacions del 2016 que l'Estudi havia deduït que són anòmales (la Font exposa cinc exemples d'eixa actuació en §7.4.3, 7b-f). A més, el document oficial de l'Acadèmia fa eixa operació sense mostrar que les anàlisis de l'Estudi siguen errònies. En realitat, actua com si no existiren, actitud que quadra poc amb l'objectivitat i la ciència.

L'Informe focalitza el període posterior a 1939, que l'Estudi presenta de la forma següent. Després de 1939, el valencianisme va perdre la base social i els polítics, i cap al final dels 40 es reduïa a dos grups de poetes. La clandestinitat i el fet que Fuster assumira els «cànons» catalans afavoririen l'essencialisme i l'elitisme. Gramàtics i diccionaris valencians seguien l'accentuació catalana en una part dels cultismes («*sèsam, cèsar, Hèctor, Nèstor*»); i, en eixe ambient, s'escamparia «*València*» en l'escàs valencianisme que hi havia. El fet de no conèixer l'evolució del descendent de *VALENTIA* possibilitava que hi haguera una supeditació a l'exterior. En definitiva, *València* és similar a *Torrente*: una alteració d'un topònim valencià per una influència externa, siga el castellà (*Torrente*) o siga el català (*València*).

Font: §7.4.1-§7.4.2.

1.2.2 Al·legació 13. Afirmacions poc objectives sobre 1707-1939

La poca consideració del període 1707-1939 (sobretot 1909-1939) es reforça amb l'espai que l'Informe dedica a eixe període (quatre línies), i els quatre paràgrafs que destina al període posterior a 1939. Eixe marc té al costat afirmacions poc objectives. Diu el document oficial de l'Acadèmia (§6) que *València* «és inexistent en els usos oficials». No obstant, els alcaldes de l'Ajuntament de ValEncia de 1936-1939 (que havien assumit l'ús del valencià) usaven *València*. L'Informe també assegura que *València* «apareix en comptades ocasions». Eixa asseveració s'assenta en dos buits: no haver investigat el període 1707-1939, i no tindre en compte la desena d'exemples que l'Estudi dona dels anys 1929-1939.

Per a corroborar la marginalitat que tindria *València*, el document oficial de l'Acadèmia (§6) fa «una selecció representativa de les diverses formes gràfiques». Dels 33 exemples que exposa, 14 són del període en que no hi havia accentuació (anterior al segle XVIII), de manera que no poden tindre utilitat. L'Informe no justifica per quin motiu els posa.

A més, n'hi han tres que porten accentuació: «el regne de València» (de 1329; número 8), «licència» (de 1439; número 10), i «ciutat de València» (de 1666, número 16), fet que induïx els lectors a pensar que, en els segles XIV, XV i XVII, podia aparéixer l'accent, i que *ValEncia* i *llicEncia* tindrien una *e* oberta en els segles XIV i XV.

Dels altres 19 exemples, 12 corresponen al període 1707-1939, i 7 són posteriors a 1939. Com després de 1939 només hi ha *València* per les raons indicades en l'al·legació 12, dels 33 exemples només 12 són del període que cal estudiar. Eixos 12 exemples van sense notes per a poder interpretar-los. En comentarem u: el de Jacint Labaila (1833-1895; edició de 1925, número 18). Conté: *nòstra, història, memòria, bressòl, tendre, perpètua, glòria* (i *recòrt*, que deu ser un error del caixiste). Eixos 8 casos en 5 versos comporten el sistema d'accentuació que aplicaven una part de les obres de la Renaixença (indicar la *e* i la *o* obertes). I bé, en u dels versos apareix «Valencia» sense accent («es de Valencia la perpètua glòria»), fet que comporta una *e* tancada.

Si amb la descripció anterior tornem a les paraules del document oficial de l'Acadèmia, podrem fer esta pregunta: a la vista que no s'ha estudiat el període 1707-1939; tenint en compte que dels 33 exemples només 12 són vàlids; i considerant que no hi han criteris per a interpretar cada exemple d'eixos 12, ¿quina és la base de l'Informe per a afirmar que els exemples que posa serien «una selecció representativa»? Per cert, de la desena d'exemples de *València* entre 1929 i 1939 que dona l'Estudi, només u apareix en els exemples del document oficial de l'Acadèmia (el 26, d'Eduard Martínez Ferrando).

Per una altra banda, l'Informe assegura que tracta «les diverses formes gràfiques concretes documentades». Però això no és cert: n'hi han dos que no considera. La primera és la que correspon a Carles Ros: la grafia *València* amb el valor de *tambè* (una *e* tancada). La segona és la que hem trobat en Jacint Labaila: per a una obra que només accentua la *e* i la *o* obertes, la grafia *Valencia* comporta una *e* tancada (el vers «es de Valencia la perpètua glòria»). Podem dir, per tant, que el document oficial de l'Acadèmia no consdidera dos dels sistemes d'accentuació de la història valenciana.

Font: §7.4.2.

1.2.3 Al·legació 14. Com tracta l'Informe 4 actuacions poc clares de l'Acadèmia

L'Estudi mostra 4 actuacions de l'Acadèmia o d'obres seues que estan entre ser poc clares i anar contra el precepte fundacional de «defendre l'entitat del valencià». La GNV (2006) no considera els 14 marcs de la vocal *è*, indicats per Sanchis Guarner (1950). Això permet presentar com a pronunciacions valencianes actuacions del model català («*cèsar*; *guèiser*; *madrèpora*»; *madrèpora* és com *sèmola*, *l'Ènova*; en valencià, *sémola*, *l'Ènova*; *guèiser* és com *conèixer*; en valencià, *conéixer*; *cèsar* és similar a *Això pèsa*; en valencià, *Això pésa*).

El fet de descriure el valencià com no és va unit a fer-nos creure que parlariem malament (en compte de «*cèsar*; *guèiser*; *madrèpora*», diríem *césar*; *guéiser*; *madrépora*).

Per a justificar-ho, la GNV fa les dos afirmacions següents. Una no té sentit: «a fi d'evitar una excessiva discrepància entre les diferents varietats de la llengua» (hi han centenars de diferències com les de {entés / entès}, {alé / alè}); l'altra és falsa: actuarien d'eixa manera «alguns cultismes i neologismes esdrúixols o plans acabats en consonant», i posa una llista tancada de 6 membres, «èter, sèsam, plèiade, bèstia, sèrie i època»; l'Estudi remet a 74 paraules. L'efecte objectiu de l'operació descrita és diluir la subordinació del valencià al model català en l'accentuació de la lletra *e*.

Al costat de presentar el valencià com no és, hi ha un tema social. Quan la GNV tracta *ValEncia*, no considera que és un símbol de la societat valenciana, ni que forma part de la fractura social. La gramàtica de l'Acadèmia el posa al costat de les 6 paraules que diríem amb *é* i hauríem d'escriure amb *è*.

El conjunt no és una mostra de promoure les estructures i la dignitat del valencià, contra el precepte fundacional de la Llei de Creació (l'Acadèmia deu «defendre l'entitat del valencià»). A més, no contribuïx a superar la fractura social. Més aïna, fa lo contrari: es decanta per una part de la fractura sense aportar arguments objectius i aplicables, i incorrent en les anomalies descrites.

En el mateix any (el 2006), l'Acadèmia Valenciana de la Llengua encomanà un informe a 18 persones sobre l'accent de *ValEncia* per a fer un estudi sobre quin accent hauria de portar un símbol valencià tan important. Però l'estudi no s'ha fet. L'autor de l'Estudi va demanar els informes per a reproduir-los i analitzar-los. No li'ls varen donar.

La grafia «València» està en el *Corpus Toponímic Valencià* (2009), la presentació del qual fa pensar que seria normativa. Dos acadèmics (Calpe i Ahuir) demanaren que l'accent fora estudiat i debatut abans d'incorporar *ValEncia* a eixa obra. A més, eixa acció en el 2008 hauria facilitat que l'Ajuntament de ValEncia adaptara el nom a l'ortografia del valencià i que la decisió fora transversal (el mateix efecte hauria tingut l'estudi no fet del 2006). Predominà la voluntat de no fer res per dos raons: perquè el tema «desperta passions» en l'Acadèmia, i perquè la institució no podria «canviar unilateralment» un símbol valencià (hauria de participar l'Institut d'Estudis Catalans). No era bon senyal que els dirigents de l'Acadèmia apartaren una obligació de la institució (fonamentar en estudis i en arguments lingüístics les seues decisions, i més davant d'un símbol que «desperta passions» i que forma part de la fractura social pels símbols i pel model lingüístic).

La quarta actuació és el contingut de l'informe de l'Acadèmia del 2016. Les anomalies altes en que incorre eixe document (en quantitat i en qualitat) estan sintetitzades en “Font: §5.4, 3”.

La gravetat d'eixes quatre actuacions demanaven que l'Informe del 2026 estudiara les anàlisis de l'Estudi. Però el document oficial de l'Acadèmia no les considera, i actua com si no existiren (o fent una afirmació inadequada en que es contradia: l'estudi de la *é* i de la *è* estaria fora de l'estudi de *ValEncia*; al·legacions 1 i 2).

Si són coherents i pertinents les anàlisis de l'Estudi i de la Font d'estes al·legacions, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua hauria de rectificar les actuacions errònies de la seua gramàtica. Una institució pública deu reconèixer els errors i deu rectificar-los. Actuar com si no existiren no és propi de la ciència (i tampoc de l'humanisme). A més de rectificar, també convindria demanar disculpes per l'actuació davant d'un símbol valencià que és important (dona nom al poble valencià, al seu territori i a la seua llengua pròpia) i que forma part de la fractura social pels símbols i pel model lingüístic. D'errors, en fem tots. Però, ara, no es tracta d'errors solts: en l'accentuació de la lletra *e* i de la vocal tònica de *ValEncia*, en l'Acadèmia hi ha una actitud constant entre el 2006 i el 2026.

Font: §7.4.4.

1.2.4 Al·legació 15. Una «tradició» que s'assenta en no investigar i en apartar realitats

En la conclusió 7, el document oficial de l'Acadèmia afirma que «l'accentuació gràfica *València* amb accent greu és la fixada per la nostra tradició ortogràfica des de les Normes de Castelló (1932)», la qual tindria continuïtat en les obres de l'Acadèmia. La «tradició» a que apel·la l'Informe contrasta amb no haver investigat el tema, camp en que hem d'incloure l'Acadèmia (no va fer el treball anunciat del 2006) i l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. Des de 1978 que existix, els 64 membres actuals d'eixa institució no han fet cap estudi sobre un símbol valencià tan important com és la vocal tònica de *ValEncia*. No han analitzat tampoc el treball de Saragossà de 1997, que intenta demostrar que *València* és la pronunciació que va de Jaume I a totes les poblacions valencianes actuals. I no han tractat tampoc com s'ha representat la vocal tònica de *ValEncia* a partir d'existir l'accent. No obstant, han defès sempre fermament que la grafia és *València*. Convindrem que no hi ha, precisament, una actitud objectiva i científica, i més en una qüestió que forma part de la fractura social valenciana. L'actitud descrita ¿no va contra el principi que les universitats deuen estudiar i intentar solucionar problemes de la seua societat?

En els exemples de l'Informe sobre l'accent de *ValEncia*, en posa (amb accent) del període en que no existia l'accent (1238-1707; al·legació 13). Sabem que, sense justificar-ho, el document oficial de l'Acadèmia no considera la representació d'una *e* tancada en *ValEncia* que fan Carles Ros (1764) i valencianistes vinculats a la Renaixença (1887-1915; al·legació 12). L'Informe no té en compte tampoc la pressió del Noucentisme català (des de 1915) per a que els escriptors valencians seguiren el model català (inclosa l'accentuació de la lletra *e*, que comportava *València*); una pressió que comença a incidir prompte (en 1918: Bernat Ortín).

El document oficial de l'Acadèmia no exposa les conseqüències amples que eixe procés té en les Normes d'Ortografia de Castelló (en el model lingüístic, en la descripció del valencià, i en l'accentuació de la lletra *e*: *ofèn, sèquia, València*). L'Informe aparta que, contra eixa pressió, són significatius (en qualitat i en quantitat), els autors valencians que escriuen *València* en el període 1929-1939. El document oficial de l'Acadèmia no considera tampoc l'anihilació pràctica del valencianisme en la dictadura de Franco, la reducció a uns

pocs escriptors, i la repercussió que tingué el lideratge d'una persona que havia assumit els «cànons» del model català.

Eixe conjunt d'actuacions (i presentar el valencià com no és, com ara la GNV, al·legació 14) ¿és «tradició», o és voler descriure la realitat valenciana d'una manera que té com a conseqüència mantindre la fractura social i impulsar els valencians a sentir indiferència pels símbols valencians i pel model lingüístic? Convé recordar la baixada brusca de l'ús del valencià en el període 2016-2021 (aproximadament, del 30% al 20%: una tercera part dels parlants), difícil d'explicar sense la pervivència de la fractura social, la qual no anima precisament a sentir-se valencià ni a aplicar un mitjà destacat de la valencianitat: l'ús del valencià.

Font: §7.4.5.

1.2.5 Al·legació 16. Una conclusió nova (la 5) que repetix conclusions ja dites (en la 2 i en la 4)

Quan els lectors de l'Informe arriben a la conclusió 5 («Per raons de coherència ortogràfica, etimològiques i de tradició», seria *València*), veuen una anomalia metodològica: els components de la conclusió 5 han aparegut en la conclusió anterior (la 4) i en la 2.

L'al·legació 1 comenta que l'aportació de Sanchis Guarnier (1950) comporta que l'etimologia no és pertinent per a la pronunciació de les vocals *e* tancada i *e* oberta; i la de Gulsoy (1981) implica que la pronunciació dels segles XIII i XIV era *València*. La mateixa al·legació diu que hi han autors actuals que parlen sense considerar eixes aportacions (“per la *e* breu de l'etimologia, a VALENTIA correspon *València*”), i anuncia que apareix en la conclusió 2. Ara, la conclusió 5 ho repetix («per raons [...] etimològiques»).

Les «raons de coherència ortogràfica» (en realitat, *coherència derivativa*) es referixen a un fet descrit en l'al·legació 11: els balears i els catalans que diuen *València* lligarien més caps que els valencians, ja que haurien vist que «la coherència interna» porta de *prudència* a *València*. Les «raons de coherència ortogràfica» també apareixen en la conclusió 2, i es repetixen en la 5.

El tercer factor (la «tradició», tractat en l'al·legació anterior, la 15) apareix en la conclusió 4 i es repetix en la 5.

Font: §7.4.6.

1.3 Al·legacions sobre els criteris dels topònims

1.3.1 Al·legació 17. L'Estudi fonamenta i estructura; l'Informe divergix sense explicar ni justificar

L'Estudi descriu els criteris sobre els topònims i, alhora, justifica la jerarquia:

«Un nom de lloc s'ha d'escriure com el diuen els habitants del territori, i no com el diu gent de fora (o alguna minoria elitista). La representació escrita del topònim ha de respondre a l'ortografia de la llengua dels parlants. Si aplicant els criteris del present hi ha algun dubte, recorrem al passat del topònim: l'ús històric que ha tingut (en la fonètica i en la grafia). L'etimologia aprofita, bàsicament, quan hi ha algun dubte en la grafia.»

El document oficial de l'Acadèmia discrepa de l'Estudi, però no diu per quines raons l'orde de dalt no seria adequat. A més, no descriu els seus criteris ni justifica la jerarquia que practica: «tradicionalment, l'anàlisi lingüística d'un topònim s'ha fonamentat en tres pilars essencials: etimologia, pronunciació, i documentació històrica del nom». Sense fonamentarse en bibliografia, apel·la a la «tradició», però la bibliografia que cita no segueix el seu orde.

Davant d'eixe contrast entre l'Estudi i l'Informe, és difícil no pensar que la ciència argumenta i justifica. En canvi, qui aplica creences o dogmes ni explica ni justifica: dictamina, i espera que la societat vaja darrere d'ell.

Font: §7.5.1.

1.3.2 Al·legació 18. ¿És possible que no hi hagen criteris internacionals?

El document oficial de l'Acadèmia exposa que l'ONU-GENUNC no ha indicat criteris per a establir la pronunciació i la grafia dels topònims, de manera que no hi haurien «criteris internacionals» (expressió que usa l'Estudi).

Deixant de banda que no pareix previsible que una institució internacional no elabore o propose criteris internacionals, la Font d'estes al·legacions indica a l'Informe que el buit de l'ONU-GENUNC no anul·la la necessitat que una institució justifique quins criteris aplica i en quin orde per a deduir la pronunciació i la grafia que deu tindre un topònim (contra l'actitud que practica el document oficial de l'Acadèmia, descrita en l'al·legació 17).

Davant de l'apel·lació a l'autoritat que fa l'Informe, li recorda que «un criteri que pareix obvi a qualsevol persona o institució que no siga dominant és que cal partir de la pronunciació dels habitants; i l'aplicació de l'ortografia de la seua llengua és, necessàriament, el segon criteri: unit a la pronunciació». No cal dir que tant eixe criteri com els exposats en l'al·legació 17 comporten que l'accent de *ValEncia* ha de ser *València*.

Font: §7.5.2.

1.3.3 Al·legació 19. Una repetició que no conté cap argumentació ¿pot ser una conclusió?

En l'al·legació 17, hem indicat que l'Informe discrepa de l'Estudi en els criteris, però no exposa les raons, ni explica i justifica els criteris que aplica. Les paraules que diu («l'anàlisi es fonamenta en tres pilars essencials: etimologia, pronunciació, i documentació històrica del nom») tornen a aparèixer en la conclusió 1: «En la determinació de la forma

gràfica d'un topònim major s'han d'integrar, sense jerarquies rígides, els pilars clàssics de l'onomàstica (etimologia, pronunciació i documentació històrica)».

Convindrem que una repetició sense cap argumentació no és una conclusió. Més aïna, és un símptoma de la pobresa teòrica i argumentativa del document oficial de l'Acadèmia (al costat de la presència regular d'anomalies metodològiques).

Per una altra banda, una característica positiva de la civilització (no ser rígid, sinó flexible i dialogant) el document oficial de l'Acadèmia l'atribuïx a la metodologia de la ciència: «sense jerarquies rígides».

Font: §7.5.3.

1.3.4 Al·legació 20. De l'absència de teoria a incloure els balears i els catalans com a factor decisorí d'un símbol valencià

El grau de precisió amb que l'Informe tracta els criteris (al·legació 18) fa que no concrete esta qüestió: la pronunciació ¿de qui ha de ser? És possible que eixa concreció no siga necessària a on la ideologia no intenta posar-se davant de la realitat. En canvi, en la societat valenciana convé concretar-ho (Estudi: «Un nom de lloc s'ha d'escriure com el diuen els habitants del territori, i no com el diu gent de fora –o alguna minoria elitista–»). L'informe del 2016 ens considera als valencians com a minoria; no obstant, els valencians som la totalitat en les qüestions pròpies (en *ValEncia*, totes les poblacions valencianes diuen *València*).

El document oficial de l'Acadèmia del 2026 no analitza (ni considera) qué diu l'Estudi. Eixe silenci té al costat una anomalia metodològica: tracta la qüestió de dir quins habitants hem de considerar, però no ho fa en el lloc adequat (en els «criteris per a la fixació de la toponímia»), sinó fora. Eixa anomalia es reforça amb una altra: per a diferenciar *l'Énova* i *ValEncia*, l'Informe afirma que *ValEncia* és molt important; però no ho fa per a remarcar que és un símbol valencià, sinó per a dir que els balears i els catalans (introduïts a través de «la comunitat lingüística») haurien d'intervindre en l'accent de *ValEncia*. No cal dir que una part dels membres de l'Acadèmia poden tindre eixa opinió; però, si la tenen, que ho tracten a on toca (en els criteris dels topònims), sense subterfugis («la comunitat lingüística») i amb arguments que no aüpen els balears i els catalans, i correlativament rebaixen els valencians.

Convé observar que, amb actuacions com eixa, l'Acadèmia difícilment contribuirà al precepte fundacional: ajudar a superar «el conflicte esterilitzador que es perpetua entre nosaltres [...] sobre el nom, la naturalesa i la normativa de la llengua pròpia dels valencians». Per una altra banda, la voluntat d'incloure els balears i els catalans també apareix en un escrit del 2008: quan objecten a dos acadèmics (Calpe i Ahuir) que l'Acadèmia no podria «canviar unilateralment» un símbol valencià (hauria de participar l'Institut d'Estudis Catalans, al·legació 14).

Font: §7.5.4.

1.3.5 Al·legació 21. Criteri nou (que Moll i Coromines no haurien vist que necessitaven). Qüestió ja plantejada i resolta en l'Estudi (sense cap criteri nou)

La unió de dos anomalies que hem comentat (absència pràctica en l'Informe de teoria sobre els criteris dels topònims, al·legació 17; i tractar fora dels criteris una qüestió que els pertany a fi d'introduir els balears i els catalans en l'accent de *ValEncia*, al·legació 20) té una culminació metodològica en una concatenació d'anomalies unides, que exposarem ara.

Després de tractar els criteris dels topònims cap al principi de l'Informe (§3), el document oficial de l'Acadèmia introduïx cap al final (§7) el «criteri de la integració», sense justificar la separació. Eixe criteri seria una novetat teòrica: un criteri que no haurien vist ni necessitat persones que han treballat molt en la toponímia, com el menorquí Francesc de B. Moll i el català Joan Coromines. No obstant, quan el document oficial de l'Acadèmia explica la hipotètica novetat, els lectors veuen una evidència. I, quan arriben a l'exemplificació del «criteri de la integració», es troben esta qüestió: ¿com hem d'escriure, *Teulà* (com diuen els seus habitants) o *Teulada*?

Contra la novetat que veu l'Informe, resulta que l'Estudi havia plantejat i resolt eixa qüestió sense necessitar un criteri nou: simplement, aplicant el sentit comú, ja que la solució proposada és pràcticament una obvietat: les regles generals de l'ortografia d'una llengua també s'apliquen als seus topònims; per tant, «si la normativa no representa la caiguda de *d* entre dos *a*, tampoc en *Teulada*».

Les anomalies descrites en el segon paràgraf d'esta al·legació desemboquen en insistir en una operació que ja hem vist dos voltes (al·legacions 11 i 16): si és *prudència* i u no considera la particularitat que poden tindre els topònims a causa de formar part de la identitat dels parlants (*pòble* però *la Pòbla*; *alé* però *Novetlè*), pot pensar que hauria de ser *València*, i que *València* seria una *irregularitat*, una anomalia, una excentricitat, una degradació: un barbarisme que la normativa valenciana no podria consentir.

Els professors universitaris de Metodologia de la ciència podrien mirar si els convé posar l'Informe com a document per a exemplificar anomalies metodològiques, tantes en té (a voltes, lligades entre elles).

Font: §7.5.5.

1.4 Al·legacions sobre temes socials, jurídics, polítics

1.4.1 Al·legació 22. Fractura social: l'Informe no exposa la concepció de l'Estudi, i li n'atribuïx una que no té. L'Informe ¿difama l'Estudi?

Tota qüestió gramatical s'ha d'estudiar gramaticalment, i després socialment si té implicacions en la societat. Com la vocal tònica i l'accent de *ValEncia* és un símbol del poble valencià, té moltes implicacions socials. En eixa qüestió, el document oficial de l'Acadèmia torna a silenciar quina concepció té l'Estudi; i, correlativament, li n'atribuïx una que no té.

L'Estudi expressa:

1. L'origen del conflicte (des dels anys 20, valencianistes centrats en el valencià, i seguidors del model català, al·legació 12; final del franquisme: això s'unix a les confrontacions polítiques, i acaba en una fractura de la societat valenciana).
2. La perduració en el present (entre altres fets, ho mostren les Corts Valencianes actuals).
3. Un efecte en l'ús del valencià (si és conflictiu, serà possible decantar-se pel castellà, que no crea conflictes).
4. Què li demanen les Corts Valencianes a l'Acadèmia a través de la Llei de Creació (ajudar a superar «el conflicte esterilitzador que es perpetua entre nosaltres [...] sobre el nom, la naturalesa i la normativa de la llengua pròpia dels valencians»).
5. La fractura dificulta l'existència del poble valencià (ho diu la Llei de Creació de l'Acadèmia).

Contra eixa visió (alhora social i jurídica: Llei de Creació de l'Acadèmia), l'Informe no exposa res de les idees descrites; i, oposant-se a l'Estudi, dibuixa esta idea: la fractura social no seria una realitat social que les Corts Valencianes han reflectit en la Llei de Creació de l'Acadèmia; seria una creença que alguns «sostindrien» basant-se en paraules (com «*cèsar, guèiser, madrepòra*») que, «al seu parer», tindrien un accent que no correspondria a la pronunciació del valencià.

Quan u veu que tota la problemàtica social vindria d'uns accents (que no estaria clar si serien valencians o no ho serien), pensa que els qui actuen d'eixa manera es dedicarien a voler crear problemes a on els valencians no en tindriem. El document oficial de l'Acadèmia, a més de no presentar la concepció de l'Estudi, reproduïx un fragment d'eixe treball i envia a una pàgina sense descriure el contingut de la pàgina (és l'actuació en que la GNV subordina el valencià al català oriental en l'accentuació de la lletra *e* i en la de *ValEncia*, de manera que va contra la Llei de Creació, al·legació 14).

Davant del contrast descrit, convé que ens preguntem si és una difamació amagar la concepció que u té (causes i efectes de la fractura social), i atribuir-li'n una que no té (tot vindria d'uns accents no clars) i que és negativa (volar crear problemes a on no n'hi haurien).

Font: §7.6.1-§7.6.2.

1.4.2 Al·legació 23. Extraure paraules del seu marc social, i posar-les en un marc denigratori

Per a l'Estudi, una fractura social no es supera si la majoria d'una societat no vol superar-la (és una implicació dels 5 factors exposats en l'al·legació 22). Eixe camí és el pol oposat d'aquella actuació en que cada part d'una fractura social li tira tota la culpa a l'altra (actitud que torna eterna la fractura). Eixa concepció comporta que, per a superar la divisió social valenciana, ha de participar tant la dreta com l'esquerra. Les persones només podem

fer contribucions per a facilitar la solució de la fractura, en la qual han d'intervindre (repetim-ho) dreta i esquerra, i la voluntat de la majoria de la societat.

L'Informe deforma la concepció de l'Estudi fent esta operació: extrau les paraules «més just i més civilitzat» del marc a on es troben, les posa en un marc infantil i màgic que l'Estudi no conté, i remet a una pàgina («p. 99»), fet que induïx a pensar que el document oficial de l'Acadèmia descriu objectivament l'Estudi. Les paraules que el document oficial de l'Acadèmia atribuïx a l'Estudi són estes: «si la seua proposta fora finalment oficialitzada, esta decisió permetria restablir la concòrdia entre els valencians, ja que –sempre en la seua interpretació– el futur dels valencians esdevindria “més just i més civilitzat”».

Contra eixe quadre infantil, si un lector pacient va a la pàgina que conté les paraules «més just i més civilitzat», troba un marc que no té cap relació amb el que li assigna l'Informe:

«Esperem que els regidors de l'Ajuntament de València estaran a l'altura del moment històric que vivim, i trobaran el camí adequat. No tractem només un accent. El tema és la possibilitat d'avançar cap a la dignitat, cap a la solidaritat entre els valencians, i cap a l'esperança en un futur més just i més civilitzat per als valencians que ara són adolescents o criatures (o jòvens que, obligats a abandonar la seua terra, vindran ací a buscar faena i una vida digna).»

En l'Estudi, trobem unes paraules que busquen que la dreta i l'esquerra de l'Ajuntament de València intenten actuar com indica la Llei de Creació de l'Acadèmia («la bona marxa d'una gran formació social qualsevol demana la base comuna d'uns referents col·lectius majoritàriament compartits, [la base comuna] d'un fort sentiment de pertinença col·lectiva»). En la idea que l'Informe atribuïx a l'Estudi, trobem una proposta pueril (i denigratòria).

Ens hauríem de preguntar si és adequat que una institució pública valenciana creada per les Corts Valencianes extraga unes paraules del seu marc (que busca la transversalitat política i social), i els assigne un marc infantiloides que l'Estudi no conté. En l'al·legació anterior, hem apuntat a la difamació. Ara, trobem una operació més greu: anar per la direcció contrària a superar la fractura social valenciana.

Font: §7.6.3.

1.4.3 Al·legació 24. Demanar València ¿seria una proposta antisocial que aniria contra «un consens institucional complet»?

L'Informe assegura que demanar València aniria «en direcció contrària» a «la suposada harmonia social». Eixa afirmació es deduiria de dos fets, l'u social i l'altre polític. El social seria que «la ciutadania valenciana ha expressat la seua posició de manera clara i quantificable»: les 922 al·legacions mostrarien «un rebuig social intens i explícit cap a la proposta de canvi».

La magnificència de les paraules anteriors xoca amb dos informacions que el document oficial de l'Acadèmia no dona. La primera és que les 922 al·legacions no eren personals, sinó que responien a uns pocs models, en u dels quals una persona posava el seu nom. La segona informació que no exposa és que 921 al·legacions (de les 922) havien al·legat contra la proposta de l'ajuntament sense haver tingut en compte el fonament de la proposta (l'Estudi). Eixa anomalia està constatada en la primera part de la resposta que l'ajuntament envià a eixos 921 al·legants.

El segon fet que segons l'Informe mostraria que demanar el canvi de *València* per *València* seria una proposta antisocial estaria en els partits polítics de l'Ajuntament de València: «el Ple de l'Ajuntament aprovà aquella modificació [*València*] per unanimitat de tots els grups polítics», de manera que hi hauria «un consens institucional complet». En canvi, proposar *València* «només ha obtingut el suport de dos grups polítics»; per tant, hi hauria «una pèrdua substancial de transversalitat».

No obstant, la realitat no és com la presenta el document oficial de l'Acadèmia. L'Estudi descriu una quantitat elevada d'anomalies en que incorregué l'equip de govern de l'Ajuntament de València durant el 2016. D'eixes irregularitats, mirarem les privatives dels partits polítics de l'ajuntament. En juliol del 2016, el PPCV notà que l'expedient no tenia un document obligatori (un informe que exposara les causes de l'accent obert, *València*); per tant, els al·legants no podien al·legar contra unes causes no exposades. Com a conseqüència, el PPCV demanava solucionar eixa deficiència. El govern municipal no va fer cas d'eixa petició, i amb el 51% de representació envià en agost l'expedient a l'Administració Local de la Generalitat. En setembre, el PPCV comunicà l'anomalia jurídica a la Conselleria de Justícia, la qual li donà la raó al cap de 10 dies: «examinat l'expedient», no consta «un informe tècnic degudament signat justificatiu del canvi proposat».

Els fets descrits comporten que «la unanimitat i el consens» del 2016 es reduïx al 51% de l'ajuntament. En el 2026, darrere de «[*València*] només ha obtingut el suport de dos grups polítics» hi ha el fet que eixos dos «grups polítics» representen el 51%, i que els altres dos «grups polítics» representen el 49%.

Davant de l'actuació que hem descrit, convé preguntar-nos si l'Informe de l'Acadèmia argumenta objectivament i busca animar els valencians a sentir-se units i voler superar la fractura, o si és un document polític que apunta que tindria tota la raó una part de la fractura. Una fractura que, en realitat no existiria: només seria una creença que alguns «sostindrien» per a crear problemes inexistents (al·legació 22).

Font: §7.6.4.

1.4.4 Al·legació 25. L'adaptació de *València* al castellà: una objietat

La legalitat que han establert les Corts Valencianes permet que una població valenciana pugua tindre una forma secundària per al castellà (o per al valencià si la població és de predomini històric del castellà: *Orihuela* i *Oriola*). Per a recórrer a eixa opció (que han aplicat dos capitals de província i alguna població important, «*Alcoi / Alcoy*», «*Borriana /*

Burriana»), no cal fer cap estudi: només ho ha de demanar l'ajuntament, i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua té l'obligació legal d'acceptar-ho. Una cosa diferent és que, encara que l'ajuntament no tinga obligació d'aportar un estudi, vullga demanar-lo a algú. Les primeres paraules de l'Estudi són per a eixa qüestió.

El començament del document oficial de l'Acadèmia («1. Antecedents») no menciona les paraules de l'Estudi, i insinua que no hauria seguit la llei perquè no justifica que la forma en castellà seria *Valencia*. La Font d'estes al·legacions respon que decidir si té raó l'Estudi o si en té l'Informe és una qüestió jurídica, que correspon argumentar-la als juristes. I afegix que, gramaticalment, l'adaptació de *ValEncia* al castellà és una obvietat: és la forma que ha tingut en valencià abans de l'existència de l'accent (de 1238 a 1707, *Valencia*) aplicant-li les regles d'accentuació del castellà, operació que comporta *Valencia*.

Font: §7.6.5.

1.4.5 Al·legació 26. L'Informe divergix de les Corts; però no analitza les seues causes

En l'apartat «Sobre la forma bilingüe», el document oficial de l'Acadèmia divergix de la legalitat que han establert les Corts Valencianes (un ajuntament pot triar una forma secundària per al nom de la població). Tota institució democràtica pot prendre decisions dubtoses o errònies. Però el respecte i la llealtat entre institucions valencianes demana considerar les causes que han impulsat les Corts Valencianes a establir la legalitat dita. En canvi, el document oficial de l'Acadèmia no complix eixa obligació (que és, alhora, científica i social): parla sense exposar i analitzar els motius que han tingut les Corts Valencianes per a donar el dret a un nom secundari.

L'Informe veu tanta importància en les seues paraules, que les resumix i les posa en la conclusió 6, la qual torna a demanar la qüestió òbvia de l'adaptació al castellà de *ValEncia* (al·legació 25).

Font: §7.6.6.

1.4.6 Al·legació 27. L'Informe es presenta com no és, i desqualifica l'Estudi

En la pronunciació, el document oficial de l'Acadèmia no considera les cronologies ni la incidència de la identitat en els topònims; atribueix a l'Estudi repetidament coses que no diu (5 voltes), i incorre en 10 anomalies metodològiques. En l'accentuació, torna a no tindre en compte una pluralitat de voltes les anàlisis de l'Estudi, absència unida a repetir actuacions de l'informe del 2016 que l'Estudi havia deduït que són anòmales. En els criteris sobre els topònims, no analitza la proposta de l'Estudi, i pràcticament no exposa teoria; però, fora dels criteris, afirma que *ValEncia* seria tan important, que els balears i els catalans haurien d'intervindre en decidir el seu accent. En les qüestions socials, substituïx la fractura social de la Llei de Creació i de l'Estudi (que no exposa ni analitza) per voler crear problemes socials que no existirien. En la campanya contra *València*, considera la quantitat (922 al·legacions) i silencia la qualitat.

Davant de totes eixes absències, l'Informe afirma que «ha analitzat exhaustivament el conjunt de dades etimològiques, fonètiques, documentals i normatives», i que ha fet «una avaluació integral de tots els aspectes mencionats».

El mateix motiu (no tindre en compte moltes parts de l'Estudi) deu possibilitar que el document oficial de l'Acadèmia assegure «que l'estudi [...] no aporta cap novetat rellevant». Entre les parts que no considera l'Informe, hi ha una dotzena d'aportacions:

1. Posar el nom *València* dins de la història valenciana gràcies a Sanchis Guarner (1950) i Gulsoy (1981).
2. Una causa d'augmentar la *e* oberta està en la tancada; harmonia en l'obertura (*méstre, Père, asséver, préstec; llépol, cércol; llémena, sémola...*) contra contrast quan la vocal posterior és *i* (*premi*) o *u* (*incrèdul*).
3. Estabilitat de *{sépia, església, séquia, sénia, Dénia}* en valencià.
  - a. Modernament, creiximent (*sénior...*).
4. Cronologia de *-ència > -ència*.
  - a. De *València > València* en català i en balear.
5. La identitat en les particularitats de topònims (*{pòble* però *la Pòbla}*, *{café* però *Novetlè}*).
6. Sistema d'accentuació del segle XVIII (*Ròs, tambè*), vinculat a l'italià (*così*).
  - a. *ValEncia* amb *e* tancada en la Renaixença, i exemples de 1929-1939.
7. Voluntat de noucentistes catalans de supeditar el valencià, i incidències (inclòs l'accent de *ValEncia*).
  - a. Repercussió del noucentisme català en les Normes de Castelló.
8. Creença: *València* com a alteració (pel castellà) de *València* (que seria clàssica i que el model català conservaria).
9. Al cap de 76 anys, n'hi han que mantenen una creença que Sanchis Guarner (1950) rectificà (la *e* breu de *VALENTIA* comportaria *València*).

Similarment, com el document oficial de l'Acadèmia no té en compte l'anàlisi que l'Estudi fa de l'informe del 2016, pot afirmar que «esta institució ratifica íntegrament la posició sostinguda en l'informe de 2016».

Font: §7.7.5.